

Samgönguáætlun Suðurlands 2017 – 2026

Unnin fyrir stjórn SASS

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

SAMGÖNGUNEFND SASS - SEPTEMBER 2017

Efnisyfirlit

Forsíðumynd er tekin af Þorvarði Árnasyni og sýnir brú yfir Hornafjarðarfljót. Athyglisvert er að á brúnni eru fjórir bílar í umferðarteppu.....2

1. Inngangur.....	3
2. Vegir á Suðurlandi	4
Nýframkvæmdir – Þjóðvegur 1, stofnbrautir og tengivegir	8
Viðhald vega	10
Öryggi á vegum	12
3. Fjarskipti á Suðurlandi	13
Ljósleiðari	13
GSM-samband	13
4. Flugvellir á Suðurlandi.....	14
Hornfjarðarflugvöllur	14
Vestmannaeyjaflugvöllur	14
Aðrir flugvellir	14
5. Almenningsamgöngur á Suðurlandi.....	15
Strætó.....	15
Almenningsamgöngur með flugi	15
6. Hafnir á Suðurlandi	17
Höfn í Hornafirði.....	17
Landeyjahöfn.....	17
Vestmannaeyjar.....	17
Þorlákshöfn	17
7. Ferjusiglingar – Þjóðvegur til Vestmannaeyja.....	18
8. Aukin löggæsla – engin veggjöld	19
9. Samantekt – Lokaorð	19
Heimildir	20
Myndaskrá	20

Forsíðumynd er tekin af Þorvarði Árnasyni og sýnir brú yfir Hornafjarðarfljót. Athyglisvert er að á brúnni eru fjórir bílar í umferðarteppu.

1. Inngangur

Í þessari skýrslu eru tekin saman þau verkefni sem blasa við Sunnlendingum í samgöngumálum 2017-2026. Sveitarfélögin á Suðurlandi telja afar brýnt að fjármagni verði veitt í þessi verkefni þannig að þau komi til framkvæmda á næstu 10 árum. Sum verkefnin þola vart bið. Öll verkefnin snúa að öryggi og velferð íbúa og þeirra fjölmörgu gesta sem sækja Suðurland heim á hverjum degi.

Tilgangurinn með skýrslunni er að marka stefnu fyrir Suðurland í samgöngumálum, gera grein fyrir helstu áætlunum og koma með tillögu að forgangsrið verkefna. Samgöngur sem fjallað verður um í þessari skýrslu er ætlað að ná yfir vegamál, hafnarmál, almenningsamgöngur, flugvelli og fjarskiptamál á Suðurlandi.

Það er sýn skýrsluhöfunda að hún muni nýtast til þess að tryggja enn frekar að stjórnvöld ráðist í nauðsynlegar framkvæmdir í samgöngu- og fjarskiptamálum á Suðurlandi, íbúum og öllum vegfarendum til hagsbóta.

Nefndin var skipuð af stjórn SASS vor 2017. Í nefndinni sátu; Ari Thorarensen Sveitarfélaginu Árborg, Benedikt Benediktsson Rangárþingi eystra, Páll Marvin Jónsson Vestmanneyjabæ, Sæmundur Helgason Sveitarfélaginu Hornafirði formaður og Valgerður Sævarsdóttir Bláskógabyggð. Starfsmenn nefndarinnar voru Alda Alfreðsdóttir SASS og Bjarni Guðmundsson framkvæmdastjóri SASS.

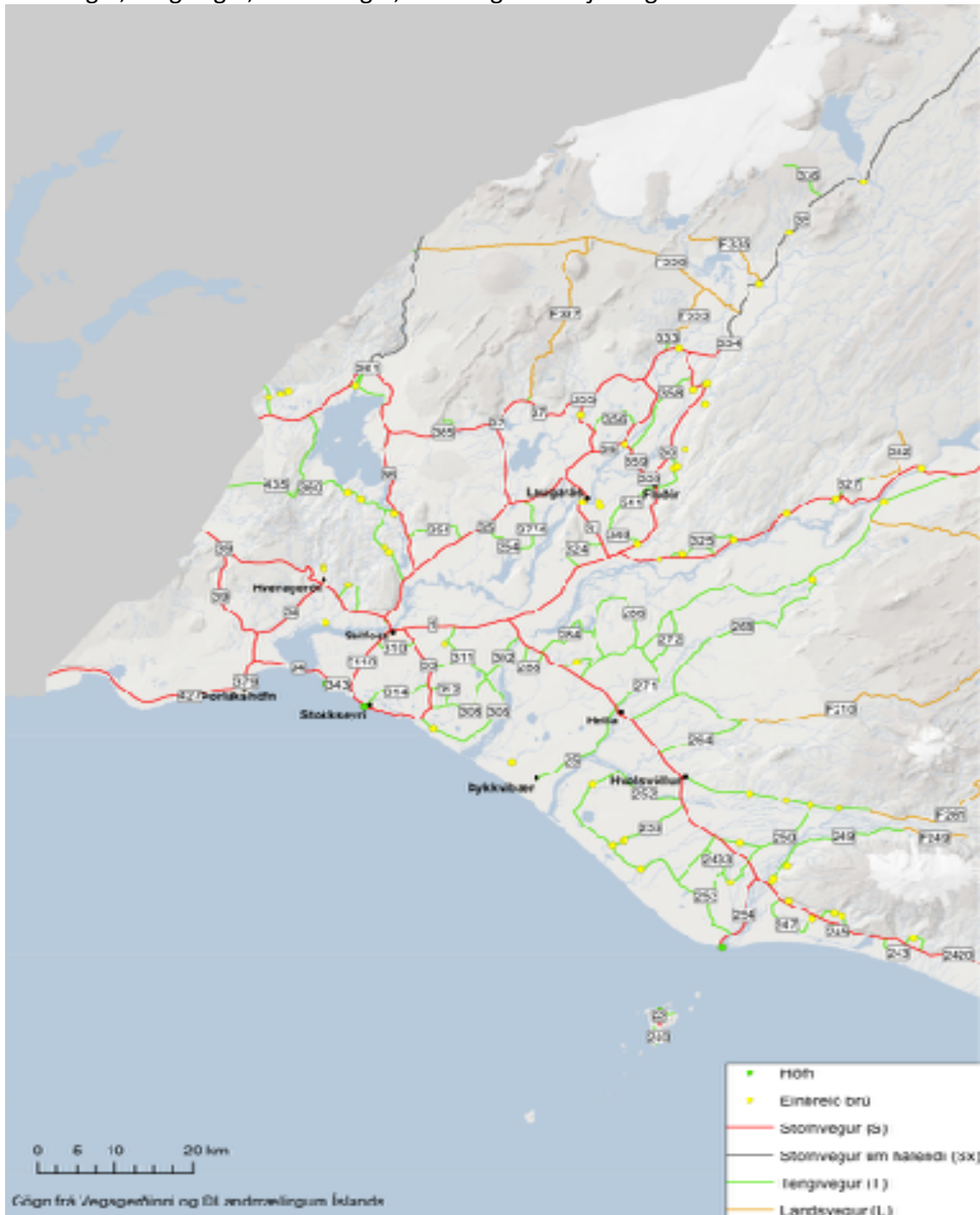
Nefndin hélt fjóra fundi og kallaði eftir upplýsingum frá öllum sveitarfélögum á Suðurlandi um helstu forgangsverkefni hvers sveitarfélags í samgöngumálum 2017-2026. Einnig komu á fund nefndarinnar Ásmundur Friðriksson, formaður samgönguráðs og Svanur G. Bjarnason, umdæmisstjóri Vegagerðarinnar á Suðurlandi.

Mynd 2 Þrengsli á Ölfusárbrú.

2. Vegir á Suðurlandi

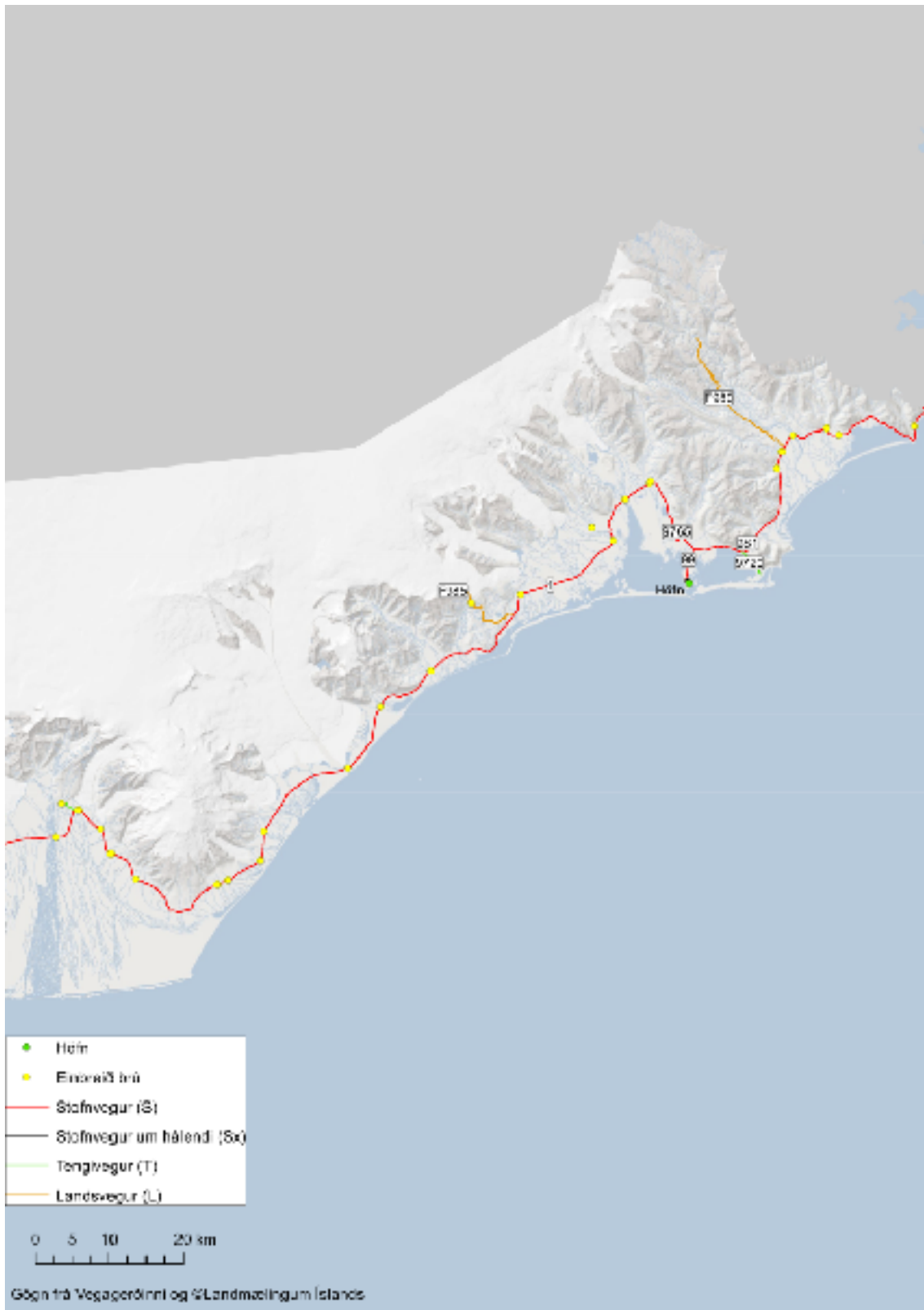
Í þessum kafla verður fjallað um vegi á Suðurlandi og þær framkvæmdir sem brýnar eru á þeim. Í skýrslunni eru það vagnúmerin sem ráða upptalningunni, ekki hvort vegurinn er stofnvegur, tengivegur, héraðsvegur, landsvegur eða fjallvegur.

Mynd 3 sýnir vegi á Suðurlandsundirlendi að Skógasandi, auk fjallvega á vestursvæði Suðurlands.

Mynd 4 Myndin sýnir vegi frá Skógasandi að Skeiðarársandi auk fjallvega á miðsvæði Suðurlands.

Mynd 5 Myndin sýnir vegi frá Skeiðarársandi að Hvalnesskriðum, auk fjallvega.

Mynd 6 Myndin sýnir vegi og flugvöll í Vestmannaeyjum.

Nýframkvæmdir – Þjóðvegur 1, stofnbrautir og tengivegir

Nauðsynlegt er að auka umferðaröryggi og afkastagetu Suðurlandsvegur frá Reykjavík til Hafnar í Hornafirði. Markmið framkvæmda á leiðinni er að bæta umferðaröryggi og tryggja greiðari samgöngur um Suðurlandsveg. Vegurinn er einn fjölfarnasti þjóðvegur landsins en sem dæmi þá fóru að meðaltali um 7.325 ökutæki á sólarhring um Hellsheiði og 1.065 ökutæki um Mýrdalssand árið 2016.

1 Suðurlandsvegur - Hringvegur

- Forgangsmál er að útrýma einbreiðum brúm.
- Ný brú á Ölfusá. Er á dagskrá skv. ósamþykktri samgönguáætlun.
- Breikkun Suðurlandsvegur milli Hveragerðis og Selfoss. Er á dagskrá skv. samgönguáætlun. Þessi vegur er einn hættulegasti vegakafli landsins. Inn á veginn tengist fjöldi hliðarvega sem skapar gríðarlega hættu.
- Lagfæra aðreinar og afreinar á mjög mörgum stöðum ekki bara á stofnvegum heldur tengivegum líka, til að auka umferðaröryggi.
- Láglandisvegur um Mýrdal. Gert er ráð fyrir nýjum láglandisvegi um Mýrdal á aðalskipulagi sveitarfélagsins. Mikilvægt er að koma veginum í framkvæmd.
- Vegaxlir vantar nánast á alla vegi á Suðurlandi. Vegaxlir stórauka vegöryggi og tryggja hjólandi og gangandi umferð öruggara pláss.
- Koma þarf upp öruggum áningastöðum og vegútskotum og þeim verði valin staðsetning þar sem útsýni, umhverfi eða markverðir staðir sem teljast athyglisverðir. (Sjá skýrslu Vegagerðarinnar og Náttúrustofu Suðausturlands um vegútskot frá 2016)
- Göngubrú frá Gestastofu Vatnajökulsþjóðgarðs yfir Skaftá.
- Göngubrú á Ölfusá. Er ekki komin í samgönguáætlun.
- Framkvæmd á hringvegi milli Fossála og Hörgsár. Sú framkvæmd er komin inn á 12 ára áætlun og er á aðalskipulagi Skaftárhrepps. Veglína þarna er mjög slæm, blindhæð og beygja við Dverghamra og vegurinn ansi nálægt húsum, auk þess að vera mjór og með lélegt burðarþol.
- Afar mikilvægt er að koma vinnu við nýjan veg um Hornfjarðarfljót í framkvæmd. Sú framkvæmd leysir af hólmi þrjár einbreiðar brýr og styttir hringveginn um 12 km.
- Stytting hringvegur í Öræfum og í Lóni mun leysa af fjölda einbreiðra brúa og er því afar mikilvæg. Veglínurnar eru í aðalskipulagi sveitarfélagsins og nýr vegur í Lóni er í núgildandi samgönguáætlun.
- Göng undir Lónsheiði munu stytta hringveg um 11 km og leysa af hólmi hættulegan og viðhaldsfrekan veg um Hvalnes- og Þvottárskriður.

Af öðrum einstökum stofn- og tengivegum á Suðurlandi sem falla undir nýframkvæmdir má nefna:

30 Skeiða- og Hrunamannavegur - Brúarhlöð norður að Biskupstungnabraut. Ljúka þarf að byggja þennan veg upp, það er einungis kaflinn frá Brúarhlöðum og að Biskupstungnabraut sem er eftir. - Breikka verður brú á Stóru-Laxá.

34 Eyrarbakkavegur - Hringtorg og undirgöng á mótum Eyrarbakkavegar/ Eyravegar/ Suðurhóla/Hagalækjar.

99 Hafnarvegur – Nýr þjóðvegur í þéttbýli utan og austan við byggð, frá Dalbraut inn á Álaleiru/Bugðuleiru. Veglínan er í aðalskipulagi.

252 Landeyjarvegur - Ný tenging yfir á Oddaveg (266) með brú yfir Þverá.

310 Votmúlavegur - Færsla Votmúlavegar við bæina Austurkot og Votmúla.

318 Langholtsvegur - Hringtorg á gatnamótum Hrunamannavegar og Langholtsvegar á Flúðum.

329 Mástunguvegur – Nýtt vegstæði verði tekin verði til alvarlegrar skoðunar. Þessi vegur liggur að Laxárdal.

355 Reykjavegur - Reykjavegurinn kominn á samgönguáætlun og leggur sveitarstjórn Bláskógabyggðar mikla áherslu á að framkvæmdin fari í útboð í haust.

Mynd 7 Fótgangandi ferðalangar á leið yfir einbreiða brú við Skaftafellsá í Örfæum.

Viðhald vega

Í þessum kafla verður fjallað um viðhald vega á Suðurlandi og þær framkvæmdir sem brýnar eru á þeim.

35 Biskupstungnabraut - Mikilvægt er að viðhaldi á Biskupstungnabraut sé vel sinnt, gríðarleg umferð er um veginn og þar hafa orðið nokkur banaslys á síðustu misserum.

F35 Kjalvegur - Mikilvægt er að haldið verði áfram með styrkingu Kjalvegar enda er vegurinn fjölfarinn og umferð um hann alltaf að aukast.

36 Þingvallavegur - Vegurinn um Þjóðgarðinn er farinn að láta verulega á sjá og er mikilvægt að bregðast við eins fljótt og auðið er áður en stórslys verður.

37 Laugarvatnsvegur - Nauðsynlegt er að farið verði í að sinna viðhaldi, styrkingu og breikkun vegarins.

39 Þrengslavegur – Þrengslavegur er í heild sinni talinn mjór og með bröttum köntum sem er ákaflega óhentugt fyrir mikla umferð. Þá eru á honum flöskuhálsar sem bæði geta skapað hættu og óþægindi. Mjög mikilvægt er að útbúin verði klifurrein upp Skóghlíðarbrekku (Lyngbrekkur) sérstaklega fyrir vöruflutningabíla og bíla með tengivagna.

43 Suðurstrandarvegur - Það er mikilvægt með tilliti til atvinnustarfsemi og öryggissjónarmiða að Suðurstrandarvegi sé að lágmarki haldið opnum virka daga vikunnar og að hálkuvörnum sé sinnt á veginum.

201 Vallavegur – Setja þarf bundið slitlag á Vallaveg.

203 Geirlandsvegur - Setja þarf bundið slitlag á Geirlandsveg.

204 Meðallandsvegur – Ljúka þarf lagfæringum á vegi og leggja bundið slitlag á Meðallandsveg.

206 Holtsvegur - Setja þarf bundið slitlag á Holtsveg.

208 Skaftártunguvegur - Setja þarf bundið slitlag á Skaftártunguveg.

208F Fjallabaksleið nyrðri - Uppbygging og viðhald

209 Hrífunesvegur – Vegurinn er verulega illa farinn vegna mikils álags eftir að brúin yfir Eldvatn eyðilagðist 2015. Setja þarf bundið slitlag á Hrífunesveg.

210F Fjallabaksleið syðri - Uppbygging og viðhald

211-212 Álftaversvegur – Þarfnast mikils viðhalds og slitlags.

215 Reynisfjara - Vegur allt of mjór og allir kantar brotnir og ónýtir.

218 Dyrhólaey - Vegur allt of mjór og allir kantar brotnir og ónýtir.

219 Péturseyjahringurinn - Hringvegurinn um Pétursey er enn ekki lagður bundnu slitlagi.

240 Stórhöfðavegur ofl. - Illa farnir vegir í Vestmannaeyjum þarf að bæta, t.d. Stórhöfðaveg.

250 Dímonarvegur – Ómalbikaður vegur sem þarf að leggja á bundið slitlag.

252 Landeyjavegur – Ómalbikaður vegur sem þarf að leggja á bundið slitlag.

261 Fljótshlíðarvegur – Ómalbikaður vegur sem þarf að leggja á bundið slitlag.

264 Rangárvallavegur – Ómalbikaður vegur sem þarf að leggja á bundið slitlag.

271 Árbæjarvegur – Ómalbikaður vegur sem þarf að leggja á bundið slitlag.

275 Ásvegur - Klára uppbyggingu milli Sandhólaferju og Háfs, meðfram Þjórsá.

286 Hagabraut – Ómalbikaður vegur sem þarf að leggja á bundið slitlag.

2549 Grímsstaðir – Ómalbikaður vegur sem þarf að leggja á bundið slitlag.

302 Urriðafossvegur - Vegur sem ekki hefur verið malbikaður ennþá og fær mikla umferð.

305 Gaulverjabæjarvegur - Slæmt ástand og mikið um hættuleg hvörf.

308 Hamarsvegur - Vegur sem ekki hefur verið malbikaður ennþá og fær mikla umferð.

311 Súluholtsvegur - Vegur sem ekki hefur verið malbikaður ennþá og fær mikla umferð.

321 Skeiðháholtsvegur - Uppbygging afleggjara að Skeiðaháholti 3. Í hann var komið fjármagn, en ekkert verið framkvæmt.

Í Skeiða- og Gnúpverjahreppi eru ónefndir aðrir vegir sem sem eru mjög efnislitlir og þarfnast ofaníburðar. Athygli er vakin á að engir vegir í Skeiða- og Gnúpverjahreppi finnast á þeirri samgönguáætlun sem nú er í gildi. Sætir það undrun sveitarstjórnar og annarra íbúa sveitarfélagsins.

324 Vorsabæjarvegur – Uppbygging Vorsabæjarvegar.

326 Hælsvegur – Uppbygging vegar að Háholti.

327 Stangarvegur – Uppbygging Stangarvegar.

328 Stóra-Núpsvegur – Uppbygging Stóra-Núpsvegar.

340 Auðsholtsvegur - Uppbygging Auðsholtsvegar.

341 Langholtsvegur - Klára þarf lagningu bundins slitlags á Langholtsveg í Hrunamannahreppi.

344 Hrunavegur - Uppbygging Hrunavegar upp að Hruna og síðan tenging við Hrunamannaveg í Kirkjuskarði.

358 Einholtsvegur (Eystri-Tunga) - Lögð er áhersla á úrbætur á veginum um Eystri-Tungu.

360 Grafningsvegur efri - Setja bundið slitlag frá Úlfjótuvatni að Nesjavöllum.

375 Arnabælisvegur – Lögð er áhersla á úrbætur á Arnabælisvegi.

379 Þorlákshafnarvegur - Vegurinn þarfnast endurbóta. Eyrarbakkevegur frá Þorlákshafnarvegi að Óseyrarbrú er í verulega slæmu ástandi, vegurinn er siginn, holóttur og hættulegur. Yfirborð Óseyrarbrúar þarfnast endurbóta.

417 Bláfjallavegur - Vegur norðan Hlíðarvatns í Selvogi – gamli Krísuvíkurvegur. Mikilvægt er að hugað verði að lágmarksviðhaldi á veginum vegna sögulegu staðreynda.

Öryggi á vegum

Ítrekað er mikilvægi þess að áformum sem fyrirhuguð eru varðandi úrbætur á þjóðvegakerfinu gangi eftir. Fjármunir til viðhalds vegakerfis á Suðurlandi eru langt undir því sem nauðsynlegir eru til að tryggja umferðaröryggi. Árleg umferðaraukning á þjóðvegum Suðurlands um 20 - 30% ár eftir ár, án breikkunar og verulegra endurbóta á vegakerfinu, gengur ekki lengur og því er lögð rík áhersla á að úrbætur verði settar í forgang.

Bæta þarf allar merkingar á og við vegi, hvort sem er yfirborðsmerkingar eða almennar merkingar, vara við hættusvæðum með ljósum og tryggja aðskildar akstursstefnur á fjölförnustu vegum Suðurlands. Tryggja þarf nægjanlegt fjármagn til viðunandi vetrarþjónustu þannig að umferðaröryggi verði tryggt. (vísa í skýrsluna frá Ólafi)

Leggja þarf áherslu á að sem fyrst verði gengið frá áætlun um að koma upp merktum útskotum og áningarstöðum sem mæta þörfum ferðamanna á þjóðvegum landsins. Vegaxlir vantar nánast á öllum vegum á Suðurlandi. Vegaxlir stórauka vegöryggi og tryggja hjólandi og gangandi umferð öruggara pláss.

Færa þarf þjóðveg 1 á Suðurlandi í heild sinni upp um þjónustuflokk vegna snjómoksturs. Stór hluti svæðisins fellur í þjónustuflokk 3, t.a.m. frá Mýrdalssandi og austur fyrir Höfn. Það er með öllu óásættanlegt.

Í gegnum Hvolsvöll verður að ná hraða niður með hringtorgum vestan og austan við byggðina.

3. Fjarskipti á Suðurlandi

Ljósleiðari

Tryggja þarf að landstór sveitarfélög hafi jafna möguleika til að byggja upp ljósleiðarakerfi. Slíkt er ekki mögulegt miðað við núverandi úthlutunarreglur Ísland ljóstengt. Ljóst er að fjárhagsleg geta sveitarfélaga til að standa undir miklum kostnaði vegna háhraðauppbyggingar eru misjafnar. Eins eru fámenn en landstór sveitarfélög verr sett. Háhraðatengingar eru forsenda byggðar og atvinnu í dreifðari byggðum.

GSM-samband

Undanfarin ár hefur verið unnið nokkuð í því að bæta GSM sambandið á þjóðvegi 1. Enn vantar nokkuð upp á að það sé í viðunandi lagi þar sem margir “dauðir” punktar finnast. Einnig snúast áhyggjur Sunnlendinga að GSM sambandinu utan þjóðvegarins. Sunnlendingar búa við mikla eldgosavá. Það eina sem er öruggt í því er að með hverjum deginum sem líður færurast við nær næsta gosi.

Almannavarnarnefndir á Suðurlandi hafa unnið að endurskipulagningu á viðbragðsáætlunum til að takast á við þessa vá. Fyrir 10 árum síðan miðuðust áætlanir við það að koma öllum íbúum í öruggt skjól við slíkar hamfarir. Sem dæmi þá var talað um 500 manns á Kötlu-svæðinu. Nú er staðan allt önnur. Á Kötlusvæðinu dvelja á hverjum sólarhring mörg þúsund manns. Vonandi vita flestir heimamenn hvernig bregðast skal við, en heimamenn treysta á samband í gegnum GSM til að koma skilaboðum til þeirra sem eru á ferðinni og því þarf það að vera öruggt að hægt sé að ná til þeirra.

4. Flugvellir á Suðurlandi

Innanlandsflug er hluti af almenningssamgöngukerfi landsins. Það er mikilvægur valkostur eigi markmið um aðgengi að nauðsynlegri opinberri þjónustu að vera tryggt innan ásættanlegra og öruggra tímamarka.

Hornfjarðarflugvöllur

Viðhald flugvallar er mikilvægt og að ekki verði dregið úr möguleikum til að völlum geti nýst fyrir litlar og miðlungsstórar flugvélar eins og nú er. Alþingi hefur haft til skoðunar að Hornfjarðarflugvöllur nýtist sem millilandaflugvöllur fyrir litla flugvélar. Þingsályktunartillaga þar um hefur því miður hefur ekki enn náð afgreiðslu. Nauðsynlegt er að hún verði endurflutt og fái afgreiðslu í þinginu. Þetta er mikið öryggismál fyrir flug lítilla flugvéla til og frá landinu. Einnig er þetta mikið hagsmunamál fyrir svæðið og opnar á gífurlega möguleika í auknum atvinnutækifærum og þjónustu.

Vestmannaeyjaflugvöllur

Flugsamgöngur til Vestmannaeyja hafa verið og eru gríðalega mikilvægar fyrir íbúaþróun og lífsgæði í Vestmannaeyjum. Undanfarin ár eða með tilkomu Landeyjahafnar hafa flugsamgöngur við Eyjar hinsvegar ekki nýst almenningi í Eyjum eða ferðaþjónustunni sem skildi. Ástæðan er fyrst og fremst lítið sætaframboð og hátt verð. Flugvöllurinn í Eyjum þjónar mikilvægu öryggishlutverki en sökum landfræðilegra legu Eyjanna og stærðar samfélagsins þá er tíðni sjúkraflugs frá Eyjum hvað mest á landinu. Það er því gríðarlega mikilvægt að flugvöllurinn verði útbúinn með blindflugsbúnaði og að búið verði þannig um hnútana að flug verði raunhæfur valkostur fyrir íbúa Vestmannaeyja og ferðaþjónustuna í Vestmannaeyjum. Nauðsynlegt er að skoða leiðir til að greiða niður flug á þeim tíma sem Landeyjahöfn er lokuð og siglt er til Þorlákshafnar og skoða leiðir til að flugvöllurinn nýtist jafnframt fyrir millilandaflug.

Aðrir flugvellir

Mikilvægt er að viðhalda fjölmörgum minni flugbrautum á Suðurlandi af öryggissjónarmiðum, t.a.m. með því að leggja slitlag á brautir o.fl.

5. Almennings­samgöngur á Suðurlandi

Hér á eftir verður fjallað um almennings­samgöngur en til þeirra teljast reglubundnir fólksflutningar með áætlunarbílum, áætlunarflug innanlands og ferjusiglingar. Góðar almennings­samgöngur eru mikilvægar fyrir landsbyggðirnar.

Almennings­samgöngur, göngu- og hjólastígar eru raunhæfir valkostir sem draga úr umhverfisáhrifum, samgöngukostnaði og bæta lýðheilsu ásamt því að draga úr orkupörf samgangna.

Strætó

Nauðsynlegt er að ríkisvaldið standi vörð um almennings­samgöngur í landinu og að stuðningi við uppbyggingu almennings­samgöngukerfis á landsvísu verði haldið áfram. Núverandi kerfi er heildstætt, samræmt og þjónustan hefur verið færð nær notendum en áður var. Skilgreina þarf lagaramma verkefnisins og tryggja því nægjanlegt rekstrarfjármagn og endurgreiðslu olíugjalds. Skilvirkt lagaumhverfi um almennings­samgöngur og nauðsynleg fjármögnun er forsenda þess að sveitarfélögin á Suðurlandi sjái sér fært að halda áfram að halda utan um þetta verkefni en núverandi samningur rennur út í lok árs 2018. Staða mála nú er í raun algerlega óviðunandi fyrir sveitarfélögin en fyrirséð er að tap verður á rekstri almennings­samgangna hjá SASS þriðja árið í röð. Takist ekki að standa vörð um almennings­samgöngur er viðbúið að markmið um að efla þennan samgöngumáta með grenndarstjórnsýslu, aukinni samhæfingu og samræmingu náist ekki.

Almennings­samgöngur eru liður í að efla greiðar, hagkvæmar og umhverfislega sjálfbærar samgöngur. Þær tryggja aðgengi að þjónustu, þ.m.t. nauðsynlegri opinberri þjónustu, auka hreyfanleika og áreiðanleika, styrkja og stækka vinnusóknarsvæði.

Tilgangur þess að efla almennings­samgöngur er að: a. fjölga valkostum í samgöngum og bæta hreyfanleika og aðgengi ; b. draga úr þörf fyrir dýrar, rýmisfrekar samgönguframkvæmdir ; c. draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum.

Aldraðir, börn og ungmenni nýta sér almennings­samgöngur meira en aðrir hópar. Með hækkandi meðalaldri þjóðarinnar á komandi áratugum mun fólki með skerta hreyfingu fjölga og því brýnna að huga að aðgengi fyrir alla við hönnun samgöngumannvirkja og samgöngutækja.

Almennings­samgöngur með flugi

Dýrt innanlandsflug er hamlandi fyrir íbúa á landsbyggðinni sem þurfa að sækja mikilvæga þjónustu og afþreyingu til höfuðborgarinnar. Landsbyggðin líður fyrir dýrt innanlandsflug þar sem verð á flugi gerir búsetu ósamkeppnishæfa um fólk og fyrirtæki. Sem dæmi um þetta þá kostar það 48.800 kr (21.08.2017) að fljúga fram og til baka frá Hornafirði til Reykjavíkur. Dýrt flug veldur því að fólk velur síður að setjast að á landsbyggðinni og flyst á brott eftir stutta dvöl. Auk þess eru minni líkur eru til þess að ferðamenn nýti sér dýrar flugsamgöngur.

Niðurgreiða þarf innanlandsflug eins og aðrar almennings­samgöngur. Líta verður á almennings­samgöngur á sjó, landi og lofti sem samofna heild þar sem styrkleikar mismunandi samgöngumáta nýtist við að ná fram hagkvæmustu og skilvirkustu þjónustu

við almenning og atvinnulíf.

Innanlandsflugvallakerfið er veigamikill hluti af almenningssamgöngukerfi landsins og samanstendur af öðrum flugvöllum og landingarstöðum ríkisins en Keflavíkurflugvelli. Grunnnet flugvalla tekur mið af flugvöllum með reglulegt áætlunarflug, bæði flugvöllum með áætlunarflug á markaðslegum forsendum og ríkisstyrktum áfangastöðum samkvæmt útboði sem búa við skertar samgöngur.

Framkvæmdir og viðhald í þessu flugvallakerfi eru fjármagnaðar úr ríkissjóði samkvæmt þjónustusamningi við samgöngu- og sveitarstjórnaráðuneytið en í auknum mæli með notendagjöldum.

Áætlunarflug innanlands er mikilvægur hlekkur í almenningssamgöngum og tryggir aðgengi þeirra sem fjærst búa frá höfuðborgarsvæðinu að nauðsynlegri opinberri þjónustu, sérstaklega heilbrigðiskerfinu.

Mynd 8 Einbreið brú við Fossála á Síðu í V-Skaftafellssýslu

6. Hafnir á Suðurlandi

Í þessum kafla verður fjallað um viðhald og uppbyggingu hafna á Suðurlandi og þær framkvæmdir sem brýnar eru á þeim. Nefndin telur allar hafnirnar mikilvægar og setur ekki eina framkvæmd framur annarri.

Höfn í Hornafirði

Grynnsli fyrir utan Hornafjörð. Grynnslin fyrir utan Hornafjörð takmarka þróun útgerðar á Höfn, höfuðatvinnugreinar staðarins. Skipin taka ítrekað niðri þegar þau fara yfir þau. Innsiglingin á það til að lokast yfir vetrartímamann fyrir stærstu skipin sem hefur í för með sér tekjumissir fyrir höfnina og samfélagið, þar sem aflanum er þá landað annars staðar. Bygging varnargarðs eða sandfangs út í Einholtskletta þarf að framkvæma sem fyrst.

Landeyjahöfn

Nauðsynlegt er að fjármagna rannsóknir og endurbætur til að bæta innsiglingu hafnarinnar svo hægt sé að nýta höfnina sem heilsárshöfn.

Nauðsynlegt er að bæta aðstöðu hafnarinnar í landi og stækka móttökuhús fyrir farþega.

Setja þarf upp varanlega aðstöðu fyrir minni farþegaferju.

Setja þarf upp skjólgirðingu til að verja báta og önnur farartæki fyrir foksandi.

Vestmannaeyjar

Nauðsynlegt er að bæta aðstöðu fyrir farþega og faratæki í landi, móttökuhús allt of lítið og fyrirkomulag gagnvart afgreiðslu bíla mjög svo óhagkvæmt. Aðstöðuna þarf að endurskoða með tilliti til komu nýrrar ferju sumarið 2018.

Mikilvægt er að útbúa hafnarkant í Vestmannaeyjum sem getur tekið á móti næstu kynslóð fraktskipa. Innsiglingin í höfnina er erfið fyrir stærri fragtskipin og legupláss hafnarinnar er mjög takmarkandi fyrir stærð þeirra skipa sem geta nýtt höfnina. Það er því nauðsynlegt að fara í uppbyggingu á hafnarkanti norðan við Eiðið í tengslum við aðstöðuna og þjónustuna sem er að finna þar. Vestmannaeyjar eru algjörlega háðar sjóflutningum og því nauðsynlegt að ráðast í þessa uppbyggingu strax.

Þorlákshöfn

Mikilvægt er að halda endurbótaverkefni áfram svo höfnin geti sinnt þeirri þjónustu sem hún er að veita í dag. Til framtíðar er svo mjög mikilvægt að stækka höfnina svo hægt sé að taka á móti enn fleiri verkefnum á sviði flutninga á Suðurlandi.

7. Ferjusiglingar – Þjóðvegur til Vestmannaeyja

Eyjamenn þurfa að reiða sig á samgöngur á sjó. Siglingar Herjólfur til Vestmannaeyja þarf að skilgreina sem hluta af þjóðvegakerfi Íslendinga. Gjaldtaka og þjónusta þarf að vera í samræmi við þá skilgreiningu. Fjölga þarf ferðum milli lands og Eyja, ekki minna en 6 ferðir á dag, alla daga ársins í Landeyjahöfn.

Ferjusiglingar til Eyja er ekki skilgreind sem þjóðvegur í dag. Það hefur verið baráttumál Vestmannaeyinga að ferjuleiðin sé skilgreind sem þjóðvegur og fái þjónustu sem slíkur.

Mynd 9 Herjólfur á “þjóðveginum” til Vestmannaeyja.

8. Aukin löggæsla – engin veggjöld

Efla þarf embætti lögreglustjóra á Suðurlandi. Mikill fjöldi ferðamanna fer um Suðurland. Umdæmið er víðáttumikið og hálendið fjölsótt. Á Suðurlandi mega íbúar og ferðafólk búast við ýmiskonar náttúruvá. Fjöldi lögreglumanna er fyrir neðan meðaltal á landsvísu. Hátt í 7.000 sumarhús eru á Suðurlandi sem þýðir dulin íbúafjölda en þegar fjöldi gesta er mestur getur íbúafjöldi Suðurlands tvöfaldast. Aukning í fjölda ferðamanna á næsta ári er áætluð um 20%. Dauðaslysum í umferðinni á Suðurlandi fjölga.

Síðustu misseri hafa komið fram hugmyndir um veggjöld í tengslum við nýframkvæmdir samgöngumannvirkja. Á Suðurlandi er mikil andstaða við slíkar hugmyndir.

9. Samantekt – Lokaorð

Í umræðu nefndarinnar kom skýrt fram að Samgöngunefnd SASS telur sig ekki hafa umboð til að setja eina framkvæmd framar annarri þar sem allar þær framkvæmdir sem taldar eru upp í skýrslunni eru mjög brýnar. Þó má nefna að ef eitthvað yrði dregið öðru framar þá fannst nefndarmönnum að gera ætti átak í fækkun einbreiðra brúa.

Nefndin telur að skýrslan sýni að stórra aðgerða er þörf í samgöngum á Suðurlandi, bæði í uppbyggingu og viðhaldi. Það fjármagn sem sett er í málaflokkinn er of lítið og nægir vart til að slökkva elda.

Heimildir

Alda Alfreðsdóttir. 2017. *Samantekt á svörum frá öllum sveitarstjórnnum á Suðurlandi um brýnar samgöngubætur í hverju sveitarfélagi*. SASS.

Ólafur Guðmundsson. 2016. *Úttekt Eurorap á umferðaröryggi*. Kynning, haldin 17. október í Þingborg á fundi um samgöngumál í uppsveitum Árnassýslu, Flóa- og Ásahreppi. Kynningin er aðgengileg á heimasíðu SASS, www.sass.is

Snævarr Guðmundsson, Kristín Hermannsdóttir og Reynir Gunnarsson. 2016. *Áningarstaðir og örugg vegútskot á Suðausturlandi*. Náttúrustofa Suðausturlands.

[http://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/Aningastadir_og_orugg_vegutskot_a_SAlandi/\\$file/Aningastaðir%20og%20örugg%20vegútskot%20á%20SA%20land.pdf](http://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/Aningastadir_og_orugg_vegutskot_a_SAlandi/$file/Aningastaðir%20og%20örugg%20vegútskot%20á%20SA%20land.pdf)

Vegagerðin-Tölfræði umferðar. 2016. *16 Lykilteljarar á Hringvegi*. Efni sótt á vef, 8.sept 2107: [http://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/Hringvegur_2017/\\$file/Hringvegur-2017_netid.pdf](http://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/Hringvegur_2017/$file/Hringvegur-2017_netid.pdf)

Myndaskrá

Forsíðumynd tekin af Þorvarði Árasyni.

Mynd 2 tekin af Öldu Alfreðsdóttur.

Myndir 3-6 Kort gerð af Hersi Gíslasyni.

Myndir 7 og 8 teknar af Sæmundi Helgasyni.

Mynd 9 tekin af Páli Marvin Jónssyni.